

Nr 129.

Av herr **Lundquist** i Rotebro, om årligt understöd åt änkan *Elin Carolina Alexandra Westerman, född Kihlbaum.*

I en till 1930 års riksdag avlåten den 14 mars 1930 dagtecknad proposition, nr 236, hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetschefen vid statens järnvägsbyggnader Carl Leopold Westermans änka Elin Carolina Alexandra Westerman, född Kihlbaum, finge från och med den 1 oktober 1929 under sin återstående livstid, så länge hon förbleve i sitt dåvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 900 kronor.

Bankoutskottet avstyrkte emellertid bifall till propositionen i sitt utlåtande nr 32, och densamma vann heller icke riksdagens bifall.

Då jag nu vågar hemställa, att riksdagen upptager detta understödsärende till förnyad prövning, gör jag det i känslan av, att riksdagen vid fattande av sitt nyssnämnda beslut lätit i allt för hög grad de formella synpunkterna göra sig gällande och icke tillräckligt beaktat de billighetsskäl, som då liksom nu måste anses tala för att en sjuk och medellös, fullständigt ensamstående och till arbete oförmögen änka efter en tjänsteman, som i över 41 år med synnerlig plikttrohet tjänat staten i ansvarsfyllda värv, lämnas utan skäligt understöd på sin ålderdom. Jag gör det också därför, att de ömmande omständigheter, som synts mig tala för understöds beviljande, numera framträda med ökad styrka i det att ankans ekonomiska ställning ytterligare försämrats.

Det torde icke vara behöfligt att här ånyo fullständigt upprepa de skäl, som föranledde Kungl. Maj:t att för 1930 års riksdag framlägga sin ovan omtalade proposition eller de uttalanden, som i saken gjordes av vederbörande myndigheter. Jag tillåter mig i dessa hänseenden hänvisa till Kungl. Maj:ts förut berörda proposition nr 236 ävensom till bankoutskottets likaledes omtalade utlåtande nr 32.

Jag anser mig endast böra här erinra om följande.

Arbetschefen Westerman, som var född den 15 november 1862, hade, då han efter uppnådd pensionsålder den 31 december 1926 entledigades från sin tjänst, varit anställd vid statens järnvägsbyggnader i 41 år 6 månader, därav under de senaste 27 åren såsom arbetschef. Den 5 september 1929 avled han, efterlämnande änka, född den 29 juni 1872, vilken enligt ett den 8 november 1929 dagtecknat läkarintyg lider av höggradig neurasteni och stark blodtrycksförhöjning, varjämte hennes kroppskrafter äro nedsatta av allmänna åldersförändringar. Enligt samma intyg är hon att anse såsom fullständigt oförmögen till arbete.

Bouppteckningen visade en behållning av 11,852 kronor, bortsett från en del möbler, kläder och annat lösöre med föga realisationsvärde.

Änkan Westerman saknar anhöriga, som skulle kunna vara henne till stöd.

Järnvägsstyrelsen, som yttrade sig över änkan Westermans ansökan till Kungl. Maj:t om understöd, hade haft vissa principiella betänkligheter mot att understöd beviljades änka efter en tjänsteman vid statens järnvägsbyggnader, eftersom dessa tjänstemän åtnjuta viss förhöjning i avlöningen gentemot tjänstemän av motsvarande lönegrad vid de trafikerade statsbanorna såsom kompensation för — jämte osäkrare anställning och mera ambulatorisk verksamhet — även det förhållandet, att sagda byggnadspersonal icke kan vinna delägarskap i statens järnvägars änke- och pupillkassa. Styrelsen fann sig dock i detta fall böra taga särskild hänsyn till det förhållandet, att fru Westerman under en lång följd av år på grund av sjukdom måst vistas borta från sitt hem på sjukhem, en omständighet, som säkerligen varit orsaken till att Westerman oaktat ett mycket tillbakadraget och sparsamt levnadssätt icke lyckats hopspara tillräckligt belopp för ankans försörjning. På grund härav och i betraktande av ankans svåra ställning i ekonomiskt hänseende samt arbetschefen Westermans 41-åriga synnerligen plikttrogna och förtjänstfulla arbete i statens tjänst ansåg sig styrelsen för detta föreliggande undantagsfall böra tillstyrka understöd för änkefru Westerman.

Emellertid anfördes reservation emot detta styrelsens beslut av föredragande byråchefen, som gjorde gällande, att sådana omständigheter i detta fall icke föreläge, att de motiverade avsteg från den av styrelsen förut intagna principiella ståndpunkten, i det att han med sifferkalkyler sökte visa, att Westermans avlöning bort räcka till för ett tillfredsställande ordnande av ankans försörjning.

Statskontoret sade sig också i princip vilja utgå ifrån att pension eller understöd icke bör utgå till efterlevande efter tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader, men denna principiella uppfattning borde icke få hindra, att understöd beviljades i undantagsfall, då särskilt ömmande omständigheter vore för handen. Då sådant undantagsfall här föreläge, tillstyrkte statskontoret ett årligt understöd av 900 kronor.

Bankoutskottet erinrade i sitt utlåtande om den praxis, som dittills hade följts, utom i enstaka undantagsfall, att efterlevande till tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader icke tillerkändes pension. Denna praxis borde följas även för framtiden och undantag därifrån endast ske för sådana fall, där särskilt ömmande omständigheter föreläge. Utskottet ansåg, att ömmande omständigheter i detta fall icke vore för handen och stödde denna sin åsikt på de synpunkter, som i förut omtalade reservation framförts inom järnvägsstyrelsen av den föredragande byråchefen. Utskottet avstyrkte därför bifall till propositionen under uttalande jämväl, att ett avsteg från den principiella ståndpunkten skulle kunna medföra vittgående konsekvenser.

Sådana konsekvenser borde enligt mitt förmenande ingalunda behövt befaras,

då det torde vara ytterst sällan, som en tjänsteman avgår efter så lång tjänstetid som i detta fall utan att vara delaktig i någon statens änkekassa.

Vad så angår frågan, huruvida ömmande omständigheter voro för handen eller icke må följande anföras.

Enligt vad som inhämtats dels av järnvägsstyrelsens utlåtande, dels av uttalanden av Westermans arbetskamrater, var han själv känd för ett tillbakadraget och sparsamt levnadssätt och uttalade under senare år allt emellanåt sina bekymmer över, att han icke förmått ordna för sin hustrus försörjning efter det han gått bort. Den efterlämnade änkan står ensam utan anhöriga, som kunna bidra till hennes försörjning, hon är vidare, såsom ovan omtalat läkarbetyg utvisar, sjuk och oförmögen till arbete och därtill så gott som medellös. Visserligen var behållningen i boet inemot 12,000 kronor, men, såsom järnvägsstyrelsen påvisat, torde det under föreliggande omständigheter icke varit möjligt för änkan att draga sig fram utan att nödgas anlita hjälp från det allmännas sida.

Enligt mitt förmenande måste det anses, att redan vid frågans behandling vid förra årets riksdag sådana särskilt ömmande omständigheter förelågo, som enligt utskottets uttalande skulle kunnat motivera ett undantag från den av utskottet åberopade regeln ifråga om pensionering av efterlevande efter tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader.

Men härtill kommer nu, att änkan Westermans ekonomiska ställning betydligt försämrats under de gångna åren och i samma mån har hennes behov av understöd ökats. Detta framgår bland annat av här i avskrift bifogade utredning den 27 oktober 1931 angående änkefru Westermans ekonomiska ställning.

Diverse utgifter efter makens död såsom skatter, som änkan haft att betala på makens inkomster före hans död, hyror, innan hon kunde komma in i en billigare lägenhet, flyttningskostnader med mera hava så tårt på tillgångarna, att nu föga mer än 7,000 kronor återstå.

På grund av det ovan sagda finner jag starka skäl tala för att frågan om understöd till änkan Westerman åter prövas av riksdagen och att riksdagen därvid skall finna sig böra behjätta den svåra ekonomiska ställning, varuti änkan befinner sig.

Nytt läkarbetyg kommer att överlämnas direkt till vederbörande utskott.

Under åberopande av vad ovan anförts tillåter jag mig föreslå, att riksdagen ville besluta,

att änkan Elin Carolina Alexandra Westerman, född Kihlbaum, må från och med den 1 juli 1932 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 900 kronor.

Stockholm den 21 januari 1932.

R. Lundquist
i Rotebro.

Avskrift.

UTREDNING

angående undertecknads, änkefru Elin Carolina Alexandra Westermans, född Kihlbaum, ekonomiska ställning nedanstående dag.

Tillgångar:

Enligt bouppteckning den 15 november 1929 efter min avlidne man, majoren vid Väg- och vattenbyggnadskåren C. L. Westerman från Lindhem i Brunneby socken, uppgår allt husgeråd till ett belopp av kronor	3,517: 75
Av detta lösöre har jag avyttrat för kronor	120: —
	<u>3,397: 75</u>
Lösöre har tillkommit efter min mans frånfälle för ett belopp av c:a	400: —
	<u>3,797: 75</u>
Utestående fordringar denna dag i banktillgodohavanden	6,977: 08
I obligationer	880: —
	<u>Summa tillgångar 11,654: 83</u>

Skulder 650: —

Behållning i löseegendom och utestående fordringar kronor 11,004: 83

Att ovanstående uppgifter överensstämma med min ekonomiska ställning denna dag, intygas under edlig förpliktelse.

Höglid, Borensberg den 27 oktober 1931.

Elin Westerman.

Att undertecknad, i egenskap av utredningsman i avlidne major C. L. Westermans dödsbo, tagit del av ovanstående utredning, och har jag funnit densamma vara i full överensstämmelse med för mig företedda handlingar och verifikationer.

Borensberg den 27 oktober 1931.

Dan Andersson.
Auktionist.